



הצל שלו ואני

רננה מור • איור: רינת גלבווע

רבנים פעמים רבות מעודדים, הסביבה החברתית מעדיפה שלא להתערב אף שהיא רואה שיש בעיה. כך קורה יותר מדי פעמים שבנות תמימות נישאות לבחורים הומואים, בלי שהן מודעות לכך. אנשי מקצוע ונשים שעברו את התופת מספרים על הכאב, על הבושה ועל השבר הגדול, ובעיקר מתריעים מפני התופעה

בהיריון ראשון וארבעת ילדיה נולדו בזה אחר זה. ההריונות, הלידות הצפופות ושהותו של בעלה בחוץ לארץ לצורכי עבודה טשטשו את העובדה שמהו במערכת היחסים האינטימית שלהם אינו כשורה. "הוא מעולם לא הראה כל משיכה אליי, ואחרי שהסתיימה משימת לידת הילדים זה רק החמיר. המשכתי לטבול

בגיל 27 הכירה חירות (שם בדוי), בת 50 כיום, את מי שהפך לבעלה ואבי ילדיה. "הכרנו בשידוך בגיל מבוגר יחסית לנורמות החברה הדתית", היא מגוללת את סיפור חייה. "הוא היה בן 32. בתוך חודש וחצי התארסנו וכעבור חודשיים התחתנו". חודש אחרי החתונה כבר הייתה



צילום: שאטרסטוק

כל חודש במקווה, אך הוא תמיד סובב את הגב והלך לישון תוך התעלמות מוחלטת מנוכחותי, או שהוא היה מגיע הביתה מאוחר, אחרי שכבר ישנתי. איך הרגשת?

”דחוייה וחסרת ערך. הוא לא רצה בי

”הריחוק הנפשי והפיזי היה נוראי ודיכא את הנשיות שלי ואת הביטחון העצמי שלי. כלפי חוץ המשכתי לעבוד ולנהל חיי משפחה, אבל משהו בתוכי מת”



צילום: שאטרסטוק

לנטיותיו המיניות”. חירות פנתה לעורך דין, שיעץ לה להגיש תביעת גירושין, אלא שבעלה הקדים אותה והגיש תביעה לבית הדין. “ההתנהלות בבית הדין הייתה נוראית. הדיינים לא גילו כלפיי שמץ של אמפתיה או הבנה בסיסית. גם לאחר שהוצגו בפני בית הדין ראיות קשות מאוד החליטו הדיינים שלא להתעמת איתן בהסתמך על הנאמר בשולחן ערוך, שלא נחשדו ישראל במשכב זכור. בסופו של דבר הצליחה חירות להיחלץ מכבלי הנישואין. “הוא לא רצה להתגרש. הסידור הזה היה נוח לו, כך הוא היה יכול להסתיר את נטייתו המינית, אבל אני כבר לא יכולתי להיות שם יותר”. חשוב לה לדבר על הדברים הללו בעיקר כדי להציל בנות אחרות מפני נישואין רוויי סבל כמו אלו שחווה.

חיים בקונפליקט מתמיד

לדברי ד"ר איל זק, עובד סוציאלי קליני, פסיכותרפיסט ומומחה בעבודה עם להט"בים דתיים וזוגות

ביחסי נטייה מעורבת, המקרה של חירות אינו נדיר כלל. “נישואין של הומואים לאישה הם תופעה נפוצה, בעיקר במגזר הדתי-חרדי. ההערכה היא שמדובר באלפי גברים המבקשים שלא לחשוף עצמם מחשש לנידוי וחרם חברתי”, אומר זק, שלאחרונה אף כתב ספר העוסק בעולמם של גברים דתיים הנשואים לאישה ונמשכים לבני מינם (“בין היצר ליצר”, הוצ' רסלינג). “ההגדרה של הומוסקסואליות היא משיכה בלעדית או עיקרית לבני אותו המין”, מסביר זק. “יש גם הומואים שנטייתם העיקרית היא לגברים, אבל הם מצליחים גם לקיים קשר אינטימי עם אישה ולכן קל להם יותר להתחנן”. את מצבם של הומואים הדתיים הוא מגדיר מלכוד. “למרביתם אין ברירה אחרת. הם מתחננים כדי להתאים את עצמם לנורמות ולדרישות החברתיות, כדי להיות חלק מהמרקם הקהילתי דתי. למעשה הם מקריבים את עצמם, אבל הטרדיה היא שהם מקריבים גם את האישה שלהם הם נישאים, לרוב ללא ידיעתה”.

עבור חלק מהם מדובר בחיים של

ד"ר איל זק: “חלק מהנשים הצעירות אינן מבינות כלל את המשמעויות של נישואין להומו, ובמיוחד כאשר הרבנים אומרים להן שהנטייה תחלוף עם הנישואין”

קונפליקט מתמיד. “הם אוהבים את הנשים שלהם ומעריכים אותן כי בזכותן יש להם בית, משפחה וחזות נורמלית כלפי החברה. אבל במקביל הם משתוקקים לבני מינם ולרוב אף ייגררו לקשרים איתם וייתירו על המעשה שנעשה מאחורי גבה של האישה”, אומר זק.

מחקרים מצביעים על כך כי בחברה החילונית רוב הנישואין הללו יתפרקו בסופו של דבר. בחברה הדתית המצב קצת שונה הן בשל הפחד מהחשיפה והן בשל החשש מגירושין.

איך אפשר לצאת מהמלכוד הזה? “הדבר היחיד שיכול לעזור לצמצם את הבעיה בחברה הדתית הוא קבלה וסובלנות כלפי להט"בים, שיפחיתו את הצורך שלהם לשאת אישה ויאפשרו להם לחיות בדרכם”.

מה האפשרויות שעומדות בפני אישה שמגלה שהיא נשואה להומו?



צילום: מילי נעים

הריחוק הנפשי והפיזי היה נוראי ודיכא את הנשיות שלי ואת הביטחון העצמי שלי. כלפי חוץ המשכתי לעבוד ולנהל חיי משפחה, אבל משהו בתוכי מת. הלכתי ונסגרתי. נוסף על כך, לא היה לי את מי לשתף בתחושות הללו”. כשהתחיל להיעלם מהבית לשעות רבות ובין חפציו מצאה רמזים לחוסר נאמנותו לה, העזה לשאול אותו על כך אבל הוא הכחיש כי הוא בוגד בה. “הרגשתי שיש כאן בגידה, אבל לא באמת רציתי לדעת. חשבתי שלא מפרקים כל כך מהר משפחה עם ילדים ובעיקר האשמת את עצמי שאני לא מספיק טובה. הסתכלתי על זוגות אחרים ושאלתי את עצמי מה לא בסדר איתי”.

כשהרגישה שאינה יכולה עוד שכרה את שירותיו של חוקר פרטי, שחזר עם ממצאים קשים שלא הותירו ספק בנוגע לנטיותיו המיניות של בעלה. “כל עולמי חרב עליי. אחרי 21 שנות נישואין אני מגלה שהאיש שלו אני נשואה הוא הומו. הבנתי שהוא חי איתי חיי שקר ורמייה, שהוא לא התחנן איתי מאהבה אלא כדי להביא ילדים לעולם. שימשתי רחם להשכיר. בדיעבד הבנתי שהנישואין לי היו רק מסווה

למרות השוק וההלם הקשה זה לא אומר שעולמה חרב עליה. אפשר להתמודד ואפשר להשתקם. כל עוד נשמרים שיתוף הפעולה, הרצון וההבנה בין שני בני הזוג ניתן לנסות לבנות זוגיות קצת שונה שתתאים יותר למציאות. האופציה השנייה היא להיפרד לשלום תוך מועד הנזקים ותקווה למציאת זוגיות חדשה, טובה ומספקת יותר. כשהאישה מבינה טוב יותר את מהות הנטייה ההומוסקסואלית ואת מצבו הבלתי אפשרי של הגבר, זה יכול להקל עליה בהחלטותיה כיצד לפעול. רוב הנשים שמגלות זאת רוצות לפרק את החבילה. אבל עבור אישה דתית עם ילדים מדובר במצב מאוד לא פשוט, ויש נשים שמחשבות מה הרע במיעוטו מבחינתן”.

ד"ר זק טוען כי במקרים כאלו יש להיות חכם ולא בהכרח צודק, כי אחרת כל הצדדים נפגעים. “אני ממליץ לא

לרוץ ישר לעורכי דין, אלא להיוועץ באנשי טיפול מקצועיים שיכולים לסייע. באים אליי זוגות ואני מנסה לעזור להם לבסס ערוץ תקשורת פתוח, כן, מתוך כבוד, אמון והידברות וללא מלחמות - בין שפניהם להמשך הנישואין ושמירה על שלום הבית בדרך זו או אחרת, או אם רצונם להגיע לגירושין”. זק מציע להשקיע גם מאמץ לשמירה על כבודם של הגברים כדי לאפשר להם מוצא של כבוד. “אם מחליטים להתגרש, רצוי לעשות זאת באופן מכבד, בלי שהאישה תחשוף שבעלה הומו ובלוי שהוא יבקש לפגוע בה”.

לרבנים יש השפעה על הטיפול בסוגיה? “המגזר הדתי אינו מקשה אחת. יש רבנים שקוראים להכלה ולסובלנות כלפי הומואים בקהילה, בניגוד לרבנים השמרנים שמפנים לטיפול המרה ולנישואין עם נשים, דבר שלרוב מוביל למצוקות נפשיות עצומות. נוסף על

“הוא לא התחנן איתי מאהבה, אלא כדי להביא ילדים לעולם. שימשתי רחם להשכיר. בדיעבד הבנתי שהנישואין לי היו רק מסווה לנטיותיו המיניות”

כך, חלק גדול מהמטפלים שאליהם נשלחים הבחורים המתלבטים אינם מקצועיים ולא פעם גורמים נזק נפשי רב. במקביל, חלק מהנשים הצעירות אינן מבינות כלל את המשמעויות של נישואין להומו, ובמיוחד כאשר הרבנים אומרים להן שהנטייה תחלוף עם הנישואין”.

זק מדגיש כי הסתרת נטייה מינית מכן או בת הזוג לפני הנישואין היא תופעה שאי אפשר להשלים עמה. “חשוב להדגיש שנישואין לאישה אינם פתרון מתאים לרוב ההומואים”. ממילא גם ברור שאין לעודד בחורים להעלים מידע כזה מנשותיהם לעתיד.

כדורים והכל יסתדר

המקרה של שירה (שם בדוי), אשר נמצאת בשנות הארבעים לחייה, צריך להדליק נורות אזהרה בעיקר בקרב בנות צעירות במגזר. כמו בנות אחרות, גם היא הכירה את בעלה בשידוך והוא היה החבר הראשון שלה. “הוא היה מיוחד ושונה מכל הבחורים האחרים שאיתם יצאתי לפניו. בדיעבד אני יודעת שהיו דיבורים על כך שהוא



צילום: שאטרוטור

על הבעיה. הן משוכנעות שהוא יכול להשתנות ובנות על כך שילך לטיפול. נוצרת תחושה מדומה שלפיה הווג 'עובר' לכאורה על הנישואין שלו כשבפועל אין באמת מה לעשות, וכך חולפות להן שנים קריטיות".

לדברי ארוסי, הומואים גרושים רבים מוסיפים לחיות בארון ומאשימים את נשותיהם לשעבר בכישלון הנישואין. "הטענה שלהם היא שהנשים הן אלה שגרמו להם להתרחק מהן. יש גם הומואים שנתנו לאישה הראשונה גט ומיהרו להתחתן בשנית, כדי להזים את השמועות על נטייתם המינית". מה תפקידם של הרבנים בסוגיה?



סיפרו שלא יכלו לשוחח על הנושא עם הבעלים משום שהם טיחו את הבעיה והתכחשו לה, והן לא שיתפו גורמים חיצוניים בגלל הבושה, מסבירה ארוסי. "אצל חלק גדול מהנשים לא היה כלל מודל להשוואה מקשרים עם גברים לפני החתונה ולכן לקח זמן רב לאסימון ליפול. הן ניוזנו מרסיסי מידע, שלפיהם יש תקופות בחיים שבהן הבעל עייף וטרוד בעבודה והדבר משפיע על תדירות קיום יחסי האישות, וניסו למצוא צידוקים להתנהגותו. זהו מעגל אינסופי של הסתרה. גם במקרים הבודדים שבהם בן הזוג שיתף את אשתו בלבטים על זהותו המינית, בדרך כלל הנשים לא חשו שהן יכולות להתייעץ על כך עם אמא שלהן, חברה או איש מקצוע". מה קורה כשבן הזוג משתף ומספר שהוא הומו? "יש נשים שמחליטות לעזור לו להתגבר

"שמתי בצד את טובתי האישית, ובראש מעייניי היו הילדים. זה היה קרב הישרדות יומיומי, בלי דקה לנשום, להתבונן על החיים ולחשוב מה הלאה. ממילא גם לא תיארתי לעצמי שזוגיות יכולה להיראות אחרת"

נשים בגילאי 20-40, שהיו נשואות ליוצאי ישיבות הסדר וישיבות גבוהות מוכרות בציבור הדתי לאומי. כל הנשים היו מטופלות אצל אנשי מקצוע, אך המפגש הנשי הקבוצתי נסך בהן כוחות. "הנשים תיארו את בריחת הבעלים מאינטימיות וההתחמקות החוזרת ונשנית שלהם מקיום יחסי אישות. הן שיתפו בהתנהגויות חיפוי על חוסר התפקוד וניסיון לשרד שהכל בסדר", חושפת ארוסי טפח ממה שעלה בפגישות. סיפורי הנשים היו דומים למדי: התחושה שהן דחויים, בני זוג שלא מגלים בהן עניין, התקווה שאם רק יקפידו על הופעה חיצונית זוהרת יותר הבעל יימשך אליהן. "כולן פיתחו דפוסים דומים של האשמה עצמית ולקיחת אחריות על דברים שלא היו בשליטתן", אומרת ארוסי. "הן במצב הזה יש גם בדידות גדולה. הן

ד"ר איל זק: "הדבר היחיד שיכול לעזור לצמצם את הבעיה בחברה הדתית הוא קבלה וסובלנות כלפי להט"בים, שיפחיתו את הצורך שלהם לשאת אישה ויאפשרו להם לחיות בדרכם"

"מתברר שבמשפחה ידעו על הנטייה המינית שלו, אבל הסתירו זאת ממני. היא אמרה לי: 'חשבנו שיש לו אישה שאוהבת אותו והוא לקח את עצמו בידים'". מתי זה התפוצץ? "אחרי שנים קשות, שכללו התעללות פיזית, מילולית ורגשית, הבנתי שזה לא שהוא 'מבולבל מינית', הוא פשוט הומו. הייתי מוכרחה לעזור למען הילדים. הייתה בבית אווירה קשה ואלימה בגלל ההדחקה והדיסוננס בחיים שלו". הוא קיבל את זה? "מה פתאום? כשהבין שהסוד שלו התגלה, הוא התפוצץ מועם והפך את חיי לגיהנום. הוא אמר לי: 'כל חיי התאמצתי להיות נורמלי וברגע אחד הרסת הכל'. הוא לא רצה להתגרש והיה מוכן להמשיך בהעמדת הפנים, כולל מגורים בשני חדרים נפרדים, עד הרגע האחרון המשיך לבקש שאביא עמו ילד נוסף לעולם". שירה עזבה את הבית עם הסכם גירושין ובו הסדרי ראייה מפורטים. בפועל לא פגשה יותר את ילדיה. "הם עברו שטיפת מוח איומה, שלחו מסרונים קשים מנשוא, וכשחלפתי מולם ברחוב חלק מהם התעלמו מקיומי ואחרים אף הטיחו בי קללות. לצערי, לא היו לבית המשפט כלים לסייע בניכור ההורי שנוצר". יש הסבר לניכור ההורי הזה? "אנשי מקצוע הסבירו לי שהוא לא יאפשר לילדים כל קשר איתי, כיוון שאני יודעת שהוא הומו. אני בטוחה שבתוך תוכם גם הילדים יודעים שהוא כזה, אבל הם מדחיקים".

מעגל של הסתרה

מיטליה ארוסי, יועצת מינית מוסמכת, הקימה קבוצת תמיכה ייחודית לנשים דתיות שהתגרשו לאחר שגילו כי הבעלים שלהן הומואים. היא קיימה בקליניקה שלה שלוש פגישות עם

לנשום, להתבונן על החיים ולחשוב מה הלאה. ממילא גם לא תיארתי לעצמי שזוגיות יכולה להיראות אחרת". ומה איתו? למה הוא עשה את זה לעצמו? "היה לו קונפליקט תמידי עם אלוקים שברא אותו כך. הוא אומנם חבש כיפה, אבל לא הלך לבית הכנסת והרשה לעצמו להדליק ולכבות את החשמל בשבת. כשהערתי לו, הוא אמר: 'אלוקים ברא אותי כך ועליו לקבל אותי כמו שאני'". לאחר הלידה האחרונה, כשהניכור הרגשי הלך וגבר, הרגישה שירה שאינה יכולה יותר. "כמהתי למגע, ובהיעדרו הייתי מתוסכלת ומאוכזבת. אף פעם לא התגברתי על העובדה שהוא לא סיפר לי את האמת לפני שנישואנו. גם הוא השתנה. השנים הרבות של היעדר אינטימיות מהסוג שהוא היה זקוק לה והחיים הכפולים של הדחקה והסתרה גבו ממנו מחיר כבד. הוא הפך קצת עצבים, התפרץ לעתים קרובות והיה חסר מנוחה באופן תמידי. לא היה אפשר לרצות אותו. החיים לידו הפכו בלתי נסבלים וכבר לא יכולתי יותר. כשאחת מבנות משפחתו שוחחה איתי וגישה לגבי הווגיות שלנו, הודיתי בפניה שאין בינינו יחסי אישות כבר שנים. היא התחילה לבכות ואמרה: 'אנחנו ידענו!'



צילום: רמי זינגר



הומו, אבל בשלב ההוא הם לא הגיעו אליי", היא מספרת. מתחילת הקשר הוא ניסה לבודד אותה מהוריה וחברותיה. "האמנתי לשקרים שפיזור ולא טרחת לבדוק אותם", היא אומרת בעצב. "הוא מעולם לא חיזר אחריי. היו לו טענות שאני שמנה מדי ובמקום לעזור אותו התחלתי דיאטה. באותה תקופה היה לו קשר תמוה עם חבר, בן גילו, נשוי ואב לילדים. הם הסתובבו יחד בקניונים וישבו בבתי קפה. הוא דיבר עליו בהערצה והתאכזב שלא הקדיש יותר זמן לחברות ביניהם. הייתי כל כך תמימה שלא ראיתי בכך בעיה. מימי קודם לכן לא פגשתי הומו, כך שלא באמת יכולתי לדעת". מתי הבנת שהוא הומו?

שירה בוררת את מילותיה בזהירות: "כבר בלידה הראשון היה לי ברור שמשוה לא בסדר. שלושה שבועות לאחר החתונה הוא התוודה בפניי במפתיע ואמר שהוא סובל מבולבול מינו ויש לו משיכה לגברים. הייתי המומה. שאלתי אותו: 'איך לא סיפרת לי לפני החתונה?' והוא פרץ בכי". כל אותו לילה לא עצמה עין. "לא הבנתי בדיוק את משמעות המילים 'בלבול מיני'. התלבטתי אם לקום ולעזוב, אבל חששתי שאישה גרושה, שלא אנשא שוב ושלא יהיו לי ילדים. אמרתי לעצמי בתמימותי שהוא אוהב

מיטליה ארוסי: "אצל חלק גדול מהנשים לא היה כלל מודל להשוואה מקשרים עם גברים לפני החתונה ולכן לקח זמן רב לאסימון ליפול"

אותי בדרכו, שנעבוד על הקשר, נלך לרופא שייטן לו כדורים והכל יסתדר". מלבדם, אף אחד לא ידע מה קורה במערכת היחסים שלהם, שנעדרו ממנה רון, אינטימיות ומגע. "במשך כל שנות נישואינו הוא לא נישק אותי אף לא פעם אחת. היו פעמים שחשבת ליותר על הטבילה שהרי ממילא הוא לא נגע בי, אבל הוא התעקש שאטבול בשביל הנראות. כל ילד שנוולד לנו היה עבורו מעין הוכחה מדומה לגבריותו". למה לא התגרשת ממנו קודם לכן? "כי שמתי בצד את טובתי האישית, ובראש מעייניי היו הילדים. זה היה קרב הישרדות יומיומי, בלי דקה

הסתרה היא עילה לתביעה

לפני כחודש ביטל בית המשפט המחוזי בירושלים פסק דין שקבע כי לא מוטלת חובה על אדם לגלות לאשתו שהוא הומוסקסואל. מדובר בפסק דין תקדימי שיש לו השלכות רבות על הסוגיה. עורך דין ניצן כספיר-שילוני ממרכז צדק לנשים מסבירה כי למעשה יש כאן אמירה עקרונית, שלפיה נטייה הומוסקסואלית יכולה להוות עילה לתביעה נזיקית. נשים יוכלו לתבוע פיצוי נזיקי בגין הנזקים שנגרמו להן עקב חיייהן לצד בעל הומוסקסואל. אם יוכחו כמה יסודות, כמו העובדה שהבעל הומוסקסואל והוא הסתיר זאת מהן ועל כן נגרמה להן פגיעה נפשית, הן יוכלו לתבוע ממנו פיצוי כספי. יש לציין שבית הדין הרבני לא עוסק בתביעות לפיצויים כספיים, וההקשר שבו ידונו במקרים כאלה יהיה במסגרת עילות לגירושין, תשלום כתובה לאישה, ובמקרים נדירים מאוד - ביטול הנישואין ללא גט בטענה למקח טעות משום שהאישה לא ידעה על הנטייה המינית לפני החתונה. "נתקלתי במקרים רבים של נשים שגילו במהלך נישואיהן שהבעלים שלהן הומואים", מציינת כספיר-שילוני. "הבעלים חיו חיים כפולים וסירבו לתת גט לנשותיהם. ייצגתי אישה שהייתה מסורבת גט יותר מעשר שנים בגלל החשש של בעלה שאם יגרש אותה, החברה תגלה את עובדת היותו הומוסקסואל. "טיפלתי בכמה מקרים שהתרחשו במסגרת החברה החרדית, שם נשים בקושי מכירות את הבעלים לפני החתונה ולוקח להן שנים רבות להבין שיש בעיה בזוגיות שלהן. אני שמחה שבית המשפט נותן לנו עוד כלי לפצות נשים שעברו חוויה כה קשה ובכך מעביר מסר חשוב: על הסתרת נטייה מינית משלמים מחיר. הבעיה עולה במהלך הנישואין ואי אפשר להתעלם ממנה ודאי שלא לרפא אותה."



צילום: שאטרסטוק

מיטליה ארוסי: "בחורה שרואה דברים מוזרים בהתנהלות החבר, הארוס, או הבעל - צריכה לשתף ולבדוק. היא חייבת לקבל עזרה כדי להבין את מלוא התמונה, גם אם בן הזוג מבקש שלא תשתף"

"מתברר שרוב הבעלים התייעצו לפני החתונה עם רבנים, שעודדו אותם להתחתן ולהסתיר את הבעיה. שמעתי על מקרים רבים שבהם רב אמר לבחור: 'אתה גם וגם', כלומר נמשך לנשים וגברים כאחד. הבחורים סמכו על הרבנים שלהם, התחתנו וגילו שאינם נמשכים לנשותיהם."

מה דעתך על כך?

"אני רוצה לומר לרבנים: אל תיקחו על עצמכם אחריות שאינה בסמכותכם. רבנים שלוקחים על עצמם אחריות לכוון גברים בעלי נטייה חד-מינית להינשא חייבים לקבל הכשרה מקצועית. לא יכול להיות שישמכו על האינטואיציה שלהם. צריך להבין שרבנים מהווים לפעמים תחנה אחרונה לפני הנישואין, ולפחות במחצית המקרים היה באפשרותם למנוע אותם. במקביל, אני מציעה למורות המחנוכות במדרשות לבנות

לנקוט משנה זהירות במקרים שבהם פונות אליהן נערות בנושא."

מה עוד יכולה האישה לעשות טרם הנישואין?

"בחורה שרואה דברים מוזרים

בהתנהלות החבר, הארוס, או הבעל - צריכה לשתף ולבדוק. היא חייבת לקבל עזרה כדי להבין את מלוא התמונה, גם אם בן הזוג מבקש שלא תשתף. באחריות החברה ליידיע את האישה אם יש חשד או ידוע שהבחור קיים מערכת יחסים עם גבר לפני החתונה. זה בבחינת 'לפני עיוור לא תיתן מכשול'. להורים שמרגישים שמשוהו אינו כשורה עם הבת ובעלה, אבל היא אינה משתפת אותם, אני מציעה למצוא את הדרך להיות שם בשבילה. לא להשאיר אותה לבד בהתמודדות."

למרות כל הגורמים מסיבי שאמורים לסייע או להתריע, חשוב להדגיש שהאחריות למצב היא בסופו של דבר של הבחור עצמו ולכן על החברה להעצים את תחושת האחריות שלו ולהדגיש כי מחובתו לא להשתמש בנישואין לאישה כפתרון לבעייתו. ■



צילום: אביר סולטן

נטייה הומוסקסואלית יכולה להוות עילה לתביעה נזיקית. עו"ד ניצן כספיר-שילוני